

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

13 травня 2021 р.

Київ

№ 257-р

Про результати розгляду справи

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого листом Департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради щодо надання державної допомоги комунальному підприємству «Сумжилкомсервіс» Сумської міської ради за реєстраційним номером у базі даних 43521 (вх. № 1733-ПДД/1 від 08.09.2020), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 23.11.2020 № 06/330-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/90-20-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи про державну допомогу № 500-26.15/90-20-ДД та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги з попередніми висновками у справі від 12.05.2020 № 500-26.15/90-20-ДД/223-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Департаментом інфраструктури міста Сумської міської ради відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу за реєстраційним номером у базі даних 43521 (вх. № 1733-ПДД/1 від 08.09.2020) (далі – Повідомлення). Повідомлення було прийнято до розгляду 22.09.2020.
- (2) Листом від 02.10.2020 № 1445/05.01.01-07 (вх. № 5-01/12773 від 12.10.2020) Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради відкликав Повідомлення в частині надання фінансової підтримки у 2020 році у розмірі 753 273 гривні на погашення пені на несвоєчасну сплату екологічного податку за період з 2013 по 2017 роки.
- (3) Листом від 09.11.2020 № 500-29/06-15333 Комітетом було надіслано лист до Департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради про часткове припинення розгляду Повідомлення.
- (4) Комітетом листом від 24.11.2020 № 500-29/06-16023 було надіслано Департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради розпорядження державного уповноваженого Комітету від 23.11.2020 № 06/330-р про початок розгляду справи № 500-26.15/90-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

- (5) На офіційному вебпорталі Антимонопольного комітету України опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації в зв'язку із розглядом справи про державну допомогу.
- (6) Жодних заперечень чи зауважень не надходило.
- (7) Комітетом листом від 29.12.2020 № 500-29/06-18313 було надіслано запит на надання додаткової інформації до Департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради.
- (8) Листами № 16/05.01-06 від 11.01.2021 (вх. № 5-06/422 від 14.01.2021) (далі – Лист 1) та № 16/05.01-06 від 26.03.2021 (вх. № 5-01/4369 від 31.03.2021) (далі – Лист 2) Департаментом інфраструктури міста Сумської міської ради було надало додаткову інформацію.
- (9) Комітетом листом від 12.05.2021 № 500-29/06-7234 було надіслано подання з попередніми висновками від 12.05.2021 № 500-26.15/90-20-ДД/223-спр у справі № 500-26.15/90-20-ДД.
- (10) Листом від 12.05.2022 № 678/05.01.-07 (вх. № 5-01/6332) від 12.05.2021) Департаментом інфраструктури міста Сумської міської ради було надано відповідь до подання з попередніми висновками від 12.05.2021 № 500-26.15/90-20-ДД/223-спр у справі № 500-26.15/90-20-ДД.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА

2.1. Надавач державної підтримки

- (11) Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради (далі – Департамент інфраструктури міста СМР, Надавач) (40004, м. Суми, вул. Горького, 21, ідентифікаційний код юридичної особи 24013674).

2.2. Отримувач державної підтримки

- (12) Комунальне підприємство «Сумижилкомсервіс» Сумської міської ради (далі – КП «Сумижилкомсервіс» СМР, Підприємство, Отримувач) (40031, м. Суми, вул. Романа Атаманюка, 49-А, ідентифікаційний код юридичної особи 34328815).

2.3. Мета (ціль) державної підтримки

- (13) Здійснення заходів щодо підвищення ефективності та надійного функціонування житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади, а саме здійснення заходів щодо підвищення ефективності та надійного функціонування полігону для захоронення твердих побутових та негабаритних відходів, розташованого за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобриського старостинського округу Краснопільського району) Сумської області, задоволення потреб мешканців міста в якісних послугах із захоронення побутових відходів згідно з встановленими нормативами та стандартами шляхом надання фінансової допомоги на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення твердих побутових відходів (далі – ТПВ) III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів

на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області).

2.4. Очікуваний результат

- (14) Забезпечення безперебійної діяльності полігону для розміщення ТПВ III черги для надання послуг із захоронення ТПВ для населення та бюджетних установ міста.

2.5. Форма державної підтримки

- (15) Дотація.

2.6. Підстава для надання державної підтримки

- (16) Рішення Сумської міської ради від 24.12.2020 № 84-МР «Про затвердження Комплексної цільової програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами)».

2.7. Обсяг державної підтримки

- (17) 1 542 000 грн.

2.8. Тривалість державної підтримки

- (18) з 01.01.2021 по 31.12.2021.

2.9. Інформація щодо умов надання державної підтримки

- (19) Відповідно до Повідомлення державна підтримка в розмірі 1 542 000 грн на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області) буде спрямована на задоволення потреб мешканців міста в якісних послугах із захоронення побутових відходів згідно зі встановленими нормативами та стандартами шляхом надання фінансової допомоги.
- (20) Державна підтримка спрямована на покриття витрат, що не включені до вартості послуг з захоронення побутових відходів, та не можуть бути включені до неї, оскільки на даній земельній ділянці відсутня закінчена будівництвом III черга полігону та, відповідно, захоронення побутових відходів на ній не здійснюється.
- (21) Відповідно до Листа 1 орієнтовний строк передачі в експлуатацію КП «Сумижилкомсервіс» СМР завершеного будівництва об'єкта III черги полігону для захоронення побутових відходів – II півріччя 2022 року.
- (22) Відповідно до Статуту КП «Сумижилкомсервіс» СМР, затвердженого рішенням Сумської міської ради від 19.06.2019 № 5293-МР (далі – Статут), засновником Підприємства є Сумська міська рада.
Підприємство здійснює свою діяльність згідно з чинним законодавством України та рішеннями Сумської міської ради.

- (23) КП «Сумижилкомсервіс» СМР створене з метою задоволення суспільних потреб шляхом систематичної діяльності по наданню житлово-комунальних, побутових послуг та іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому чинним законодавством.
- (24) Основними напрямками діяльності Підприємства є: збирання безпечних відходів, збирання небезпечних відходів, оброблення та видалення безпечних відходів, оброблення та видалення небезпечних відходів, інша діяльність щодо поводження з відходами.
- (25) КП «Сумижилкомсервіс» СМР здійснює діяльність із захоронення побутових відходів на підставі ліцензії, виданої відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 № 1462 «Про видачу ліцензії з захоронення побутових відходів КП «Сумижилкомсервіс» СМР».
- (26) Відповідно до Повідомлення КП «Сумижилкомсервіс» СМР забезпечує надання послуг із захоронення побутових відходів міста Суми та є єдиним виконавцем послуг із захоронення побутових відходів на території міста Суми, що визначено рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради від 01.10.2008 № 479 «Про визначення підприємства по захороненню твердих побутових та негабаритних відходів на полігон для складування твердих побутових та негабаритних відходів на території Великобобрицької сільської ради Краснопільського району (1 пусковий комплекс 1 черга)».
- (27) Діяльність із поводження з побутовими відходами у місті Суми здійснюється товариством з обмеженою відповідальністю «А-МУССОН» та товариством з обмеженою відповідальністю «Сервісресурс», які доставлятимуть на полігон побутові відходи для їх подальшого захоронення КП «Сумижилкомсервіс» СМР.
- (28) Відповідно до Повідомлення на полігоні для захоронення твердих побутових та негабаритних відходів, розташованому на території Великобобрицької сільської ради Краснопільського району, здійснюється надання послуг із захоронення побутових відходів населення, бюджетних установ міста та інших споживачів.
Надання зазначеної послуги реалізовується на платних умовах на підставі укладених договорів про надання послуг з захоронення побутових відходів.
- (29) Відповідно до Листа 1 державна підтримка не вплине на тариф КП «Сумижилкомсервіс» СМР на захоронення ТПВ, оскільки витрати на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області) не включаються до його розрахунку у зв'язку з тим, що захоронення побутових відходів на ній не здійснюється.
- (30) КП «Сумижилкомсервіс» СМР надає послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.
- (31) Співвідношення обсягу діяльності із захоронення побутових відходів у складі послуг з поводження з побутовими відходами, до загального обсягу діяльності комунального підприємства «Сумижилкомсервіс» Сумської міської ради становить 40,42%.
- (32) Бухгалтерський облік на КП «Сумижилкомсервіс» СМР ведеться за видами діяльності згідно з Положенням про облікову політику, затвердженим наказом № 106-ОД від 01 липня 2020 року.

- (33) Відповідно до Повідомлення при формуванні КП «Сумижилкомсервіс» СМР тарифу на послуги із захоронення побутових відходів, до тарифу не включаються витрати, пов'язані із придбанням спеціалізованої техніки та заходів на реконструкцію полігону.
- (34) Відповідно до Листа 2 КП «Сумижилкомсервіс» СМР надає послуги із захоронення побутових відходів у складі послуг з поводження з побутовими відходами.
Методологію розрахунку зазначених тарифів визначено Порядком формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010.

Операції поводження з побутовими відходами	Категорії споживачів	Види побутових відходів		
		тверді, грн /м ³ з ПДВ	великогабаритні, грн/м ³ з ПДВ	рідкі, грн /м ³ з ПДВ
Захоронення ТПВ	населення	36,26	-	-
	бюджетні установи	36,26	-	-
	інші споживачі	36,26	-	-

- (35) Відповідно до інформації Надавача загальний річний розмір витрат Підприємства на сплату орендної плати становить 3 484 064,38 грн, а саме:
- орендна плата за користування земельною ділянкою, на якій розташовано 1-2 черги полігону - 1 942 105,86 грн;
  - сплата боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області), на якій планується розташування III черги полігону - 1 541 958,52 грн.
- (36) При цьому, відповідно до розрахунку загальновиробничих витрат, пов'язаних з наданням послуг з захоронення побутових відходів по КП «Сумижилкомсервіс» СМР, складеного відповідно до Додатку 34 до рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради від 21.05.2019 № 286, чинним тарифом на послуги з захоронення побутових відходів у складі послуг з поводження з побутовими відходами передбачено лише витрати на сплату орендної плати (земельного податку) за користування земельною ділянкою, на якій розташовано I-II черги полігону в розмірі 1 942 105,86 грн на рік.
Таким чином, витрати на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою, на якій планується розташування III черги полігону в розмірі 1 541 958,52 грн на рік, не передбачені чинним тарифом.

Враховуючи вищевикладене, Підприємство має потребу у наданні йому державної підтримки в розмірі 1 542 000 грн на рік на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Законодавство у сфері державної допомоги

- (37) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (38) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
  - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
  - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
  - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (39) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (40) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Повідомлення Комісії) заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або загрожують спотворенням конкуренції, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

3.2. Законодавство у сфері поводження з побутовими відходами

- (41) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до комунальних послуг належить, зокрема, поводження з побутовими відходами.
- (42) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про відходи»:
- **поводження з відходами** - дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення;

- збирання відходів - діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи сортування відходів з метою подальшої утилізації чи видалення;
- зберігання відходів - тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах (до їх утилізації чи видалення);
- оброблення (перероблення) відходів - здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення;
- перевезення відходів - транспортування відходів від місць їх утворення або зберігання до місць чи об'єктів оброблення, утилізації чи видалення;
- **захоронення відходів** - остаточне розміщення відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;
- операції поводження з відходами - збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізація, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
- розміщення відходів - зберігання та захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах;
- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;
- послуги з перероблення (оброблення) побутових відходів - здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей побутових відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення;
- послуги із захоронення побутових відходів - послуги з остаточного розміщення побутових відходів після їх перероблення (оброблення) у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;
- сортування відходів - механічний розподіл відходів за їх фізико-хімічними властивостями, технічними складовими, енергетичною цінністю, товарними показниками тощо з метою підготовки відходів до їх утилізації чи видалення;
- **послуги з поводження з побутовими відходами** - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування.

(43) Згідно з пунктом «е» статті 16 Закону України «Про відходи» підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право на участь у конкурсах на набуття права виконання послуг у сфері поводження з побутовими відходами на певній території.

(44) Відповідно до пункту «д» статті 17 Закону України «Про відходи» суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами зобов'язані забезпечувати повне збирання, належне зберігання та недопущення знищення і псування відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, що відповідає вимогам екологічної безпеки.

- (45) Згідно зі статтею 17 Закону України «Про відходи» суб'єкти господарювання, які в установленому порядку визначені виконавцями послуг на вивезення побутових відходів на певній території, здійснюють їх роздільне збирання.
- (46) Відповідно до частини третьої статті 35¹ Закону України «Про відходи» виконавця послуг з вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- (47) Комплексна цільова програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади на 2021-2023 роки, затверджена рішенням Сумської міської ради від 24.12.2020 № 84-МР (зі змінами), передбачає інвестиції у діяльність, пов'язану з захороненням відходів, **що є послугами з поводження з побутовими відходами.**
- (48) Постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 затверджено Правила надання послуг з поводження з побутовими відходами, відповідно до яких обсяг надання послуг розраховується на підставі норм, затверджених органом місцевого самоврядування в установленому законодавством порядку. Під час укладання договору про надання послуг сторони узгоджують графік їх надання виходячи з потреби споживача, норм надання та якості послуг.

3.3. Законодавство щодо послуг, що становлять загальний економічний інтерес

- (49) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес (далі – ПЗЕІ), – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (50) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням ПЗЕІ, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (51) Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420, із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1141 від 27.12.2018, послуги з вивезення побутових відходів, **послуги з поводження з побутовими відходами** відносяться до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.
- (52) Відповідно до статті 264 Угоди, сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (53) Згідно з пунктом «с» додатка ХХІІІ до розділу 10 Угоди ПЗЕІ визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (54) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною

або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

(55) Відповідно до статті 262 (4) Угоди, підприємства, уповноважені надавати ПЗЕІ, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.

(56) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають ПЗЕІ, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.

(57) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють ПЗЕІ, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.

(58) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов. Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.

(59) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський суд (далі – Рішення у справі Альтмарк, критерії Altmark) визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням ПЗЕІ, не є державною допомогою у

значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії:

- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
- параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
- якщо суб'єкт господарювання, який виконує зобов'язання щодо надання публічної послуги, не обирається відповідно до процедури публічних закупівель, яка б дозволила відібрати учасника, здатного надавати ці послуги з найменшими витратами для громади, необхідний рівень компенсації визначається на підставі аналізу витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, добре керованим та належним чином забезпеченим відповідними активами.

- (60) Враховуючи викладене, поведження з побутовими відходами пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.
- (61) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії 2012/С 8/02), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (62) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань з надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, та таким чином цей захід не впливає на конкурентну позиції в порівнянні з конкуруючими суб'єктами, отже на такий захід не поширюється дія таким чином, цей захід не впливає на їх застосування статті 107 (1) Договору ЄС. Однак для того щоб така компенсація не була визнана державною допомогою необхідно виконати ряд умов.
- (63) Пунктами 45 – 46 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що концепція щодо самого поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (64) Повідомленням Комісії 2012/С 8/02 також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Альтмарк.

- (65) Так, відповідно до **першого критерію** Рішення у справі Альтмарк передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- (66) Пунктом 52 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що покладення зобов'язання з надання ПЗЕІ повинне бути виражене актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена, може мати законодавчий або регуляторний характер, або виражатись у формі договору. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань з надання ПЗЕІ;
  - назва суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територія, на яку поширюються його послуги;
  - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
  - методика розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
  - механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.
- (67) Зміст **другого критерію** Рішення у справі Альтмарк, розкрито у розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (68) Так пунктами 54 – 55 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг, порівняно з конкуруючими суб'єктами. При цьому необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (69) Пунктом 57 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 визначено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути передбачена в акті, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (70) Стосовно **третього критерію** Рішення у справі Альтмарк, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (71) Згідно з **четвертим критерієм**, передбаченим Рішенням у справі Альтмарк, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, які поніс би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.
- (72) Пунктом 75 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на якого покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої

витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Альтмарк.

3.4. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугами поводження з побутовими відходами

- (73) У разі, коли критеріїв Altmark не дотримано, застосовується рішення Комісії ЄС про застосування частини другої статті 106 Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, що надається певним суб'єктам господарювання, які несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення (2012/21/ЄС) (далі – Рішення).
- (74) Рішення встановлює умови, за яких державна допомога у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається певним суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, вважається сумісною з внутрішнім ринком і звільняється від зобов'язання з повідомлення, що передбачено в частині третій статті 108 Договору ЄС.
- (75) Частиною першою статті 2 Рішення визначено, що Рішення застосовується до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, як зазначається в частині другій статті 106 Договору ЄС, що підпадає під одну з наступних категорій, зокрема, компенсація, що не перевищує щорічної суми в розмірі 15 мільйонів євро, для надання послуг загального економічного значення в галузях, що не стосуються перевезень і транспортної інфраструктури.
- (76) Згідно з частиною другою статті 2 Рішення, це Рішення застосовується тільки якщо період, протягом якого суб'єкт господарювання несе відповідальність за надання послуг загального економічного значення, не перевищує 10 років. Якщо період доручення перевищує 10 років, це Рішення застосовується тільки в тому випадку, коли від постачальника ПЗЕІ потрібні значні інвестиції, які повинні бути амортизовані протягом більш тривалого періоду відповідно до загальноприйнятних принципів бухгалтерського обліку.
- (77) Відповідно до статті 4 Рішення зобов'язання щодо надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, повинне містити:
- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;
  - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
  - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
  - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
  - механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації;
  - посилання на рішення або сукупність рішень, де визначено зазначені зобов'язання.
- (78) Статтею 5 Рішення встановлено, що сума компенсації не повинна перевищувати необхідне для покриття собівартості виконання зобов'язання з обслуговування населення, включаючи обґрунтований прибуток.

(79) Витрати, які беруться до уваги, становлять усі витрати на надання послуги загального економічного значення. Вони розраховуються на основі загальноприйнятих принципів розрахунку витрат таким чином:

- якщо діяльність відповідного суб'єкта господарювання полягає виключно в наданні послуги загального економічного значення, враховуються усі його витрати;
- якщо суб'єкт господарювання також веде діяльність, що не підпадає під сферу застосування послуги загального економічного значення, враховуються виключно витрати, що стосуються послуги загального економічного значення;
- витрати, що стосуються послуги загального економічного значення, можуть включати усі прямі витрати на надання послуги загального економічного значення і належну частину витрат, що є спільними для послуги загального економічного значення та іншої діяльності;
- витрати, пов'язані з інвестиціями, особливо, що стосується інфраструктури, можуть, якщо необхідно, враховуватись для надання послуги загального економічного значення.

(80) Згідно зі статтею 6 Рішення надавачі державної допомоги гарантують, що компенсація, виплачена за надання послуги загального економічного значення, відповідає вимогам, встановленим у цьому Рішенні, і, зокрема, що суб'єкт господарювання не отримує компенсації, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення. Вони проводять регулярні перевірки або забезпечують проведення таких перевірок щонайменше кожні 3 роки протягом періоду таких повноважень та наприкінці такого періоду.

(81) Якщо суб'єкт господарювання отримав компенсацію, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення, держава-член вимагає від відповідного суб'єкта господарювання повернення будь-якої отриманої надлишкової компенсації. Якщо сума надлишкової компенсації не перевищує 10 % суми середньої річної компенсації, така надлишкова компенсація може переноситись на наступний період і вираховуватись із суми компенсації, що сплачуватиметься за такий період.

4. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

4.1. Віднесення послуг поводження з побутовими відходами до ПЗЕІ

(82) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:

- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
- не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

(83) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.

(84) Відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і

спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.

- (85) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до комунальних послуг належать, зокрема, послуги з постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, **поводження з побутовими відходами**.
- (86) Відповідно до статті 40 Закону України «Про відходи» з метою стимулювання заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення суб'єктам господарської діяльності, які впроваджують технології, спрямовані на зменшення обсягів утворення відходів, утилізують відходи в процесі виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг), здійснюють їх збирання і заготівлю, будівництво підприємств і цехів, а також організують виробництво устаткування для утилізації відходів, беруть пайову участь у фінансуванні заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення, можуть надаватися відповідно до закону України:
- а) пільги щодо оподаткування прибутку від реалізації продукції, виготовленої з використанням відходів;
  - б) пріоритетне державне кредитування;
  - в) спеціальні державні субсидії на зменшення відсотків за банківські кредити, пов'язані з інвестиціями, що спрямовуються на утилізацію відходів і виготовлення відповідного устаткування;
  - г) дотації з Державного бюджету України і місцевих бюджетів для перевезення відходів (вторинної сировини) чи напівфабрикатів, одержаних з цих відходів;
  - д) інформація щодо технологічних можливостей утилізації відходів;
  - е) дотації з фондів охорони навколишнього природного середовища та інших джерел;
  - є) пільги щодо поповнення обігових коштів підприємств, установ та організацій - суб'єктів господарської діяльності, що здійснюють збирання і заготівлю, оброблення (перероблення) і утилізацію відходів як вторинної сировини, за умови цільового використання цих коштів для придбання та переробки таких відходів.
- (87) Також, відповідно до статті 40 Закону України «Про відходи» місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть визначати у межах своїх повноважень додаткові заходи, пов'язані із стимулюванням утилізації відходів та зменшенням обсягів їх утворення.
- (88) На підставі наведеного, а також інформації та документів, отриманих під час розгляду справи № 500-26.15/90-20-ДД, отримувач підтримки КП «Сумижилкомсервіс» СМР здійснює діяльність із надання послуг поводження з побутовими відходами, а саме:
- захоронення побутових відходів.
- (89) Крім того, послуги, які надає КП «Сумижилкомсервіс» СМР, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес», віднесено до ПЗЕІ.
- (90) Отже, послуги з захоронення побутових відходів у складі послуг з поводження з побутовими відходами, що надає КП «Сумижилкомсервіс» СМР, з урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в

актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, є послугами, що становлять загальний економічний інтерес.

4.2. Відповідність компенсації витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, критеріям Altmark

(91) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(92) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення).*

КП «Сумижилкомсервіс» СМР має чітко визначені зобов'язання надавати послуги з захоронення побутових відходів.

Рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради від 01.10.2008 № 479 «Про визначення підприємства по захороненню твердих побутових та негабаритних відходів на полігоні для складування твердих побутових та негабаритних відходів на території Великобобрницької сільської ради Краснопільського району (І пусковий комплекс І черга)» КП «Сумижилкомсервіс» СМР визначено виконавцем послуг з захоронення твердих побутових та негабаритних відходів.

Отже, вимогу критерію дотримано;

- *параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;*

КП «Сумижилкомсервіс» СМР не має визначених параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація, які є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;*

Департаментом інфраструктури міста СМР не доведено, що компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає КП «Сумижилкомсервіс» СМР.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.*

Департаментом інфраструктури міста СМР не доведено, що компенсація за послуги з захоронення побутових відходів не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає КП «Сумижилкомсервіс» СМР у зв'язку з наданням цих послуг.

КП «Сумижилкомсервіс» СМР не обиралося шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель послуг захоронення побутових відходів.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (93) Враховуючи викладене, **чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.**
- (94) Отже, державна підтримка КП «Сумижилкомсервіс» СМР у формі дотації, яка надається Департаментом інфраструктури міста СМР як сплата боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги **не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес**, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

4.3. Визначення належності заходу підтримки до державної допомоги

4.3.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (95) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (96) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (97) Відповідно до статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем комунальних послуг поводження з побутовими відходами є суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку.
- (98) КП «Сумижилкомсервіс» СМР надає послуги з захоронення побутових відходів у складі послуг з поводження з побутовими відходами.
- (99) На території Сумської міської об'єднаної територіальної громади здійснює діяльність із захоронення ТПВ лише КП «Сумижилкомсервіс» СМР.
- (100) Отже, КП «Сумижилкомсервіс» СМР, якому надається державна підтримка у формі дотації на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги, є **суб'єктом господарювання** у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», що здійснює господарську діяльність поводження з побутовими відходами.

4.3.2. Надання підтримки за рахунок місцевих ресурсів

- (101) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (102) Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів.
- (103) Отже, державна підтримка КП «Сумижилкомсервіс» СМР у формі дотації здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, тобто **за рахунок місцевих ресурсів** в розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4.3.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (104) Відповідно до статті 264 Угоди сторони домовились, що вони застосуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору ЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (105) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору ЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних з виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання (пункт 69 зазначеного Повідомлення).
- (106) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору ЄС, якщо операція проводилася із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (107) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, недискримінаційною.
- (108) У ході розгляду справи встановлено, що КП «Сумижилкомсервіс» СМР не обиралося шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель послуг з захоронення побутових відходів.
- (109) Відповідно до наданої інформації у Повідомленні державна підтримка спрямована на покриття витрат (сплата боргу за 2020 рік по орендній платі), що не включені до вартості послуг з захоронення побутових відходів, та не можуть бути включені до неї, оскільки на

даній земельній ділянці відсутня закінчена будівництвом III черга полігону та, відповідно, захоронення побутових відходів на ній не здійснюється.

Водночас відповідно до Листа 1 орієнтовний строк передачі в експлуатацію для подальшого захоронення побутових відходів КП «Сумижилкомсервіс» СМР завершеного будівництва полігону для розміщення ТПВ III черги – II півріччя 2022 року.

- (110) Отже, надання КП «Сумижилкомсервіс» СМР підтримки у формі дотації на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги, яка буде передана Підприємству в експлуатацію для подальшого захоронення побутових відходів **створює перевагу для КП «Сумижилкомсервіс» СМР**, звільнивши його від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати під час поточної господарської діяльності, тобто без втручання держави.

4.3.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (111) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору ЄС заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107 (1) Договору ЄС, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

- (112) Отже, беручи до уваги, що ринок послуг поводження з побутовими відходами є конкурентним, надання КП «Сумижилкомсервіс» СМР підтримки у формі дотації на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги **загрожує спотворенням економічної конкуренції** на цьому ринку.

4.4. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (113) Підтримка КП «Сумижилкомсервіс» СМР у формі дотації обсягом 1 542 000 грн на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області) відповідно до рішення Сумської міської ради від 24.12.2020 № 84-МР «Про затвердження Комплексної цільової програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами)», як компенсація витрат за послуги з поводження з побутовими відходами, а саме, захоронення побутових відходів, що є ПЗЕІ, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4.5. Оцінка допустимості державної допомоги

- (114) З урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, та постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес», послуга із поводження з побутовими відходами є послугою загального економічного інтересу, не може надаватись

без державної допомоги і така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до статті 6 Закону.

- (115) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (116) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги на ПЗЕІ застосовуються положення Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 № 2012/21/ЄС. 23.
- (117) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- *зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);*
- *суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;*
- *характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.*

КП «Сумижилкомсервіс» СМР забезпечує надання послуг із захоронення побутових відходів міста Суми та є єдиним виконавцем послуг з захоронення побутових відходів на території міста Суми, що визначено рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради від 01.10.2008 № 479 «Про визначення підприємства по захороненню твердих побутових та негабаритних відходів на полігон для складування твердих побутових та негабаритних відходів на території Великобобрицької сільської ради Краснопільського району (1 пусковий комплекс 1 черга)».

КП «Сумижилкомсервіс» СМР здійснює діяльність з захоронення побутових відходів на підставі ліцензії, виданої відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 № 1462 «Про видачу ліцензії з захоронення побутових відходів КП «Сумижилкомсервіс» СМР».

Отже, вимоги критерію дотримано:

- *опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу).*
- КП «Сумижилкомсервіс» СМР не має визначених параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація, які є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).*

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (118) Враховуючи викладене, державна допомога КП «Сумижилкомсервіс» СМР, яка надається Департаментом інфраструктури міста Сумської міської ради у формі дотації обсягом 1 542 000 грн на період з 01.01.2021 по 31.12.2021 на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області) відповідно до рішення Сумської міської ради від 24.12.2020 № 84-МР «Про затвердження Комплексної цільової програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами)», як компенсація витрат за послуги з поводження з побутовими відходами, а саме, захоронення побутових відходів, що є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, є **допустимою державною допомогою** для конкуренції відповідно до Закону, **за умови виконання Надавачем таких зобов'язань:**

Внести зміни до нормативно-правового або розпорядчого акта, яким встановлено зобов'язання щодо надання **послуг із захоронення відходів**, що становлять загальний економічний інтерес, які мають чітко визначати:

- методика розрахунку компенсації КП «Сумижилкомсервіс» СМР за послуги з захоронення відходів, контролю та перегляду такої компенсації (компенсація не має бути надмірною і не перевищувати необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку);
- механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації КП «Сумижилкомсервіс» СМР за надання послуг із захоронення відходів.

- (119) Разом з цим Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради зобов'язаний:
- 1) з метою запобігання неналежного використання державної допомоги наприкінці року надання державної допомоги, але не пізніше ніж до 31 грудня поточного року надати Уповноваженому органу інформацію про здійснені заходи з моніторингу та контролю фактичного використання державної допомоги, визначеної в рішенні;
  - 2) після закінчення терміну дії програми, яка є підставою для надання державної допомоги, надати Уповноваженому органу інформацію про всю фактично надану державну допомогу, визначену в рішенні.
- (120) Відповідно до Листа від 12.05.2022 № 678/05.01.-07 (вх. № 5-01/6332) від 12.05.2021) Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради не має зауважень та заперечень до подання з попередніми висновками від 12.05.2021 № 500-26.15/90-20-ДД/223-спр у справі № 500-26.15/90-20-ДД.
- Разом з цим, Департамент інфраструктури міста Сумської міської ради вказує на необхідність скоригувати напрямок надання державної допомоги та зазначити кадастровий номер земельної ділянки, виклавши їх в наступній редакції: «фінансова підтримка на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення твердих побутових відходів III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області)».
- Отже, пропозиції Департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради було враховано.

Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 березня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), за результатами всіх обставин справи Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка комунальному підприємству «Сумжилкомсервіс» Сумської міської ради, яка надається Департаментом інфраструктури міста Сумської міської ради у формі дотації обсягом 1 542 000 (один мільйон п'ятсот сорок дві тисячі) гривень на період з 01.01.2021 по 31.12.2021 на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області) відповідно до рішення Сумської міської ради від 24.12.2020 № 84-МР «Про затвердження Комплексної цільової програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської

територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами)», як компенсація витрат за послуги з поводження з побутовими відходами, а саме, захоронення побутових відходів, що є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що підтримка комунальному підприємству «Сумижилкомсервіс» Сумської міської ради, яка надається Департаментом інфраструктури міста Сумської міської ради у формі дотації обсягом 1 542 000 (один мільйон п'ятсот сорок дві тисячі) гривень на період з 01.01.2021 по 31.12.2021 на сплату боргу за 2020 рік по орендній платі за користування земельною ділянкою полігону для розміщення ТПВ III черги (кадастровий номер 5922380800:06:001:0206, розташованої за межами населених пунктів на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району (Великобобрицького старостинського округу Краснопільського району) Сумської області) відповідно до рішення Сумської міської ради від 24.12.2020 № 84-МР «Про затвердження Комплексної цільової програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства Сумської міської територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами)», як компенсація витрат за послуги з поводження з побутовими відходами, а саме, захоронення побутових відходів, що є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, є **допустимою державною допомогою** для конкуренції відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», **за умови виконання Надавачем таких зобов'язань:**

Розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, яким встановлено зобов'язання щодо надання послуг із захоронення відходів, що становлять загальний економічний інтерес, який має чітко визначати:

- методику розрахунку компенсації комунального підприємства «Сумижилкомсервіс» Сумської міської ради за послуги з захоронення відходів, контролю та перегляду такої компенсації (компенсація не має бути надмірною і не перевищувати необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку);
- механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації комунальному підприємству «Сумижилкомсервіс» Сумської міської ради за надання послуг із захоронення відходів.

3. Надавач зобов'язаний виконати зобов'язання протягом шести місяців з дати прийняття рішення.

4. Надавач зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань протягом трьох робочих днів з дня їх виконання.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА